

ÚDER

před přední okraj

OBRANY

Při studiu obrany se setkáváme s pojmem úder před přední okraj. Ačkoliv tento pojem není ve vojenské terminologii novým, přesto kromě obecně známých a předpisy vytyčených myšlenek není o úderu před přední okraj dost konkrétních představ. Není též jednotný názor na jeho cíle a způsob provedení.

Co uvádějí o tom řady či směrnice naší armády.

Je toho opravdu málo a proto uvádím příslušné stati řádu či směrnic.

Vševojsk-1-1 v čl. 444: „V jednotlivých případech se může podle plánu nadřízeného velitele vzápětí po protipřípravě provést úder částí sil před přední okraj, jehož cílem je dokončit zničení vojsk prvního sledu nepřítele.“

Operační směrnice GŠ/OS k čj. 0010800/19 „Zásady vedení operace“, část 3, které nahrazují operační předpis, na str. 4 a 5 uvádějí: „Po jaderných úderech (myslí se v protipřípravě) musí ihned následovat údery vševojskovými svazky s cílem rozbít nepřátelské úderné uskupení, připravující se k útoku a zaujmout výhodné prostory a čáry, zabezpečující podmínky pro postupný přechod do útoku nebo protiútku. K tomu se používá divizí prvního sledu a v některých případech i část sil a prostředků armádních záloh.“

Na str. 24 se v textu o úderu před přední okraj (asi půl stránky) navíc říká: „V tom případě, že je plánován po ukončení protipřípravy úder před přední okraj...“. Z této části tedy vyplývá, že k úderu před přední okraj obrany nemusí docházet vždy. Tuto část operační směrnice jsem citoval proto, abych ukázal na rozpor s textem strany 4, kde se jednoznačně hovoří o tom, že po jaderných úderech „musí ihned následovat úder“.

Další rozpor mezi oběma materiály vidím v pojetí cíle úderu před přední okraj a v hodnotě sil k jeho uskutečnění.

Zatím co Vševojsk-1-1 určuje za cíl dokončit zničení vojsk prvního sledu nepřítele a provádí to částí sil, operační směrnice říká, že cílem je rozbít nepřátelské úderné uskupení připravující se k útoku a používají se k tomu divize prvního sledu.

Skutečnost, že v našich vojenských předpisech a řádech jsou na problematiku úderu před přední okraj obrany rozporné názory, nebo alespoň připouštějí různý výklad (což není podle mého názoru správné), jen podtrhuje nutnost, abychom tuto problematiku rozebrali podrobněji.

Vyjdou z rozporů, které vyplývají z citovaných materiálů, a zaměřím se na jejich

objasnění. Zejména chci objasnit, kdy provedeme úder před přední okraj obrany, jaký bude jeho cíl a kdo úder uskuteční.

ZAHÁJENÍ ÚDERU PŘED PŘEDNÍ OKRAJ

Úder před přední okraj je jedním z prvků aktivity obrany. Je to druh manévru silami a prostředky. O každém takovém manévru, jehož cílem je ničení nepřítele, platí, že je **sklouben s palebnými úderem.**

Tato zásada platila již dříve a v podmínkách jaderných zbraní platí dvojnásob. Je to dáno tím, že hlavním prostředkem ničení jsou právě tyto zbraně. Jejich účinku a také účinku ostatních palebných prostředků využívají pak vojska k manévru nebo lépe řečeno k úderům na nepřítele. Cílem těchto úderů je využít a zvýšit účinky palebných úderů (zejména jaderných). Realizace úderu vojsky na nepřítele má naději na úspěch jen za předpokladu převahy sil a prostředků nad nepřítelem. Tuto převahu musí zajistit palebné prostředky zničením určité části nepřátelských sil a prostředků, zejména jaderných.

Tato obecná teze platí pro úder před přední okraj tím spíše, že tento je součástí vedení obrany. Obranu pak vedou vojska převážně (někdy mohou být i jiné důvody, např. materiální, technické apod.) na směrech, kde má nepřítel převahu. Aby byly reálné podmínky na úspěch úderu před přední okraj, musí být na daném směru získána alespoň dočasná (nelze-li ji dosáhnout do celé hloubky) **převaha sil a prostředků.** Tu lze dosáhnout silnými palebnými úderem na nepřátelská vojska, která se připravují k útoku. Takovým silným palebným úderem je nesporně **protipříprava.**

Na základě uvedeného můžeme pro to v souladu s citovanými předpisy vyvodit závěr, že úderem před přední okraj obrany musí **předcházet protipříprava.** Jde v podstatě o důsledné uplatnění základního požadavku na vedení bojové činnosti, to je o sladění palby s pohybem, o maximální využití ničivých účinků centralizované použití palebných prostředků.

V dalším je třeba **zhodnotit možnosti úderu před přední okraj z hlediska požadavku, aby následoval „vzápětí“** (Vševojsk-1-1, čl. 444) nebo **„ihned“** (Operační směrnice, část 3, str. 4) **po protipřípravě.**

Především je třeba vidět, že výrazy „vzápětí“ a „ihned“ jsou použity bez přihlídnutí k jejich přesnému jazykovému významu. Nemůže být sporu o tom, že ta-

kové použití termínu v řádech nelze chápat dogmaticky.

V ozbrojených silách nelze udělat nic „ihned“ nebo „vzápětí“, s výjimkou činnosti, následující po příkazech.

Veškerá ostatní činnost vyžaduje vždy určitou dobu k upřesnění obdržených úkolů a nařízení, k jejich konkretizaci pro podřízené a k doručení nařízení podřízeným, případně k určitým opatřením, která zabezpečují splnění vydávaných nařízení.

Nejinak je tomu i s úderem před přední okraj obrany. **Nebudeme totiž provádět činnost, která by předem neměla naději na úspěch.** To znamená, že **nebude plánovat a zejména pak realizovat teprve tehdy, jestliže budou reálné podmínky k tomu, aby vojska stanovený úkol splnila a nebyla přitom zničena.**

Úder před přední okraj obrany může proto plánovat na základě reálného předvídání výsledků protipřípravy. Tzn. že **hlavním organizátorem úderu před přední okraj obrany, stejně jako protipřípravy, je velitel a štáb vševojskové armády.** Jestliže vzhledem k nedostatku palebných prostředků, zejména jaderných zbraní, **nebude zajištěno aspoň dočasně a lokální získání převahy nad nepřítelem** (rozbití nepřátelských vojsk do hloubky, z níž může být plnění úkolu před úderem před přední okraj ohroženo), **nebude úder před přední okraj plánovat.**

Realizace plánovaného úderu je pak závislá na skutečných výsledcích protipřípravy. Na základě jejich zhodnocení pak rozhodneme, zda úder provést podle plánu nebo jej upravit anebo jej neprovádět. To pochopitelně vyžaduje čas.

Význam konkrétních výsledků protipřípravy k realizaci úderu se snižuje, jestliže se na frontě postupem sousedních armád vytvoří příznivá situace pro armádu v obraně. Protipřípravou bude v tomto případě jen urychleno rozhodnutí nepřítelů vzdát se útočného zámyslu v pásmu dané armády. Na základě reálného předvídání pak **nebude účelné čekat na upřesnění výsledků protipřípravy a úder zahájíme v těsném sledu po ukončení protipřípravy.**

V případě úspěšného postupu sousedních armád bude rozbití přesunovaných sil nepřítelů řešit daná armáda většinou formou střetného sražení s využitím jaderných úderů a postupu sousedů a nebude tedy přecházet do obrany.

Z uvedeného můžeme vyvodit:

Úder před přední okraj obrany může být (ale nemusí) stejně jako protipříprava součástí zámyslu velitele armády po obranu. O něm uvažujeme jen tehdy, je-li dostatek palebných prostředků, zejména ja-

derných k vytvoření alespoň dočasné převahy nad nepřítelem, nebo to umožní celkovou situaci na frontě (postup sousedů). K jeho realizaci však dojde až na základě konkrétních výsledků protipřiprav. a nelze proto hovořit o tom, že bude zahájen „ihned“ nebo „vzápětí“ po protipřipravě. Musíme se snažit, aby doba mezi protipřipravou a úderem byla co nejkratší. Výhodné podmínky k tomu bude vytvářet též úspěšný postup sousedů.

Způsob úderu probereme v potřebném rozsahu při organizaci součinnosti v přípravném období a upřesníme podle výsledků protipřiprav. Úder před přední okraj uskutečnime jen s určitým časovým odstupem po protipřipravě. Aby časový odstup nebyl dále zvětšován, a tím sníženy možnosti využít výsledků protipřiprav vojsky, je účelné provést ještě do ukončení protipřiprav všechna opatření, která by mohla vyražení vojsk k úderu před přední okraj zdržet. Půjde zejména o určení sil k úderu, vydání aspoň hrubých úkolů, zaujetí vhodných sestav apod.

CÍL ÚDERU PŘED PŘEDNÍ OKRAJ OBRANY

Může být různý. Bude odpovídat výsledkům protipřiprav, konkrétní situaci a možnostem vševojskové armády. Rozhodující přitom bude stupeň narušení sestavy nepřítele a rozsah jeho ztrát, případně rychlost, s jakou může způsobené ztráty uhradit (možnost použít sil a prostředků z hloubky) a možnosti bránící se vševojskové armády.

Maximalistickým požadavkem bude dokončit rozbití úderného uskupení nepřítele a vytvořit podmínky pro přechod do útoku. V tomto případě bude úder před přední okraj vlastně znamenat i ukončení obranné operace.

Tento cíl bude moci vševojsková armáda plnit jen tehdy, bude-li situace (jak bojová, tak především materiální, případně technická) dovolovat přejít z úderu před přední okraj do všeobecného útoku.

Jestliže vševojsková armáda nebude mít dostatek sil k dokončení rozbití úderného uskupení a zejména k přechodu do útoku, může být cílem úderu před přední okraj způsobit další ztráty (vedle protipřiprav) prvnímu sledu nepřítele. Tím zdržet zahájení jeho útoku a podle situace (zejména terénu) buď zlepšit dosaavadní přední okraj nebo se vrátit do původních prostorů.

Je pochopitelné, že cíl úderu před přední okraj zpětně ovlivní sílu vojsk, nutných na jeho splnění. Čím rozhodnější a hlubší bude cíl úderu, tím větší síly se

jej budou muset zúčastňovat. Jestliže cílem úderu bude vytvořit podmínky k přechodu do útoku, budou se na jeho uskutečnění podílet nejen svazky prvního sledu, ale dokonce i svazky druhého sledu a zálohy vševojskové armády.

MOŽNOSTI POUŽITÍ VOJSK K ÚDERU PŘED PŘEDNÍ OKRAJ OBRANY

Z obou uváděných materiálů jednoznačně vyplývá, že úder před přední okraj obrany povedou svazky prvního sledu nebo alespoň jejich části. Je to dáno jednak přímým konstatováním této zásady v uvedených materiálech a jednak i požadavkem využít výsledků protipřiprav „ihned“ či „vzápětí“, který, jak jsem uvedl, je třeba opravit na „co nejdříve či nejrychleji“. Podrobněji-li však zásadu vést úder před přední okraj obrany svazky prvního sledu rozboru, vidíme, že její uskutečnění není tak jednoduché.

Šířka úderu bude v podstatě shodná se šířkou protipřiprav. Bude-li tato šířka kolem 10 — 20 km (nemusí být vždy souvislá), bude i šířka úderu před přední okraj kolem těch 10 — 20 km.

K šířce 10 až 20 km jsem dospěl z předpokladu, že do zájmového pásma armády v obraně může být přesunováno úderné uskupení nepřítele v hodnotě armádního sboru se dvěma divizemi v prvním a jednou divizí v druhém sledu. Hlavní síly úderného uskupení v síle dvou divizí budou soustředěny na šířce asi 30 km. Při útoku nepřátelských divizí na samostatných směrech bude zpravidla mezi směry jednotlivých divizí i určitá část poměrně pasivní fronty nebo dokonce mezery a celková šířka útočících divizí může být ještě větší. K rozbití nepřátelského uskupení jsou však rozhodující ztráty. Podle známých poznatků stačí vyřadit či zničit hodnotu jedné divize úderného uskupení nepřítele, aby byl zásadně narušen jeho zámysl.

Počítáme, že k podstatnému narušení nepřátelské divize je třeba kolem 6 až 8 jaderných úderů (do zahájení boje s ní 4 až 6, v průběhu boje další 1 až 2 jaderné údery). Vzhledem k tomu, že jadernými údery budou ničeny také další cíle, zejména nepřátelské zbraně hromadného ničení, místa velení, druhotné svazky apod., bude moci armáda v obraně na nepřátelský svazek použít zpravidla kolem 1/2 až 1/3 zmíněných jaderných úderů, tj. 2 až 5. Jak při použití plného počtu jaderných úderů (6 až 8), tak tím spíše při počtu sníženém, část nepřátelských sil zůstane nezničená a musí je ničit dělostřelectvo v rámci vyvrcholení protipřiprav.

vy. Obdobně je tomu i za útoku, kdy se počet jaderných úderů pohybuje na uvedené výši. K umlčení nezničených sil nepřítele je podle kalkulačních norem dělostřelectva potřeba v protipřipravě dosáhnout za použití jaderných zbraní 25 hlavních na 1 km a bez použití jaderných zbraní 50 hlavních na 1 km.

V případě, že nepřátelské divize budou útočit na dvou samostatných směrech, mohou být jak protipřiprava, tak i úder před přední okraj vedeny buď na jednom nebo na obou směrech. Bude-li dostatek jaderných zbraní, pak bude účelné je vést zřetelně na jednom směru.

Na základě cílů (představujících hodnotu jedné divize), které je třeba vyřadit dělostřelectvem (roty, dělostřelectvo apod.), dospějeme k závěru, že je k tomu potřeba kolem 500 hlavních (bez použití JZ — obránce jich bude mít vždy nedostatek). Odtud také ta nižší norma 10 km tzn. 50 hlavních na 1 km.

Protipřipravu se zúčastní všechno dělostřelectvo a 2 — 4 tankové prapory dvou divizí prvního sledu, dělostřelecký pluk a dělostřelectvo motostřeleckého pluku druhosledové divize.

Ze šířky vyvrcholení protipřipravu a tím i úderu před přední okraj vyplývá, že bude žádoucí vést úder před přední okraj hodnotou nejméně dvou pluků od dvou prvosledových svazků. Tomu, aby to byly pluky dvou sousedících prvosledových svazků, může napomoci i skutečnost, že snahou nepřítele bude vést úder na styk dvou bránících se divizí. Jestliže nepřátelský úder takto veden nebude, je možné na základě zámyslu velitele armády naříditi veliteli příslušné divize umístit pluk druhého sledu tak, aby byl schopen zúčastnit se úderu před přední okraj obrany v pásmu souseda.

Úder před přední okraj k ničení protipřipravou rozbitých částí úderného uskupení nepřítele je dále podmíněn prostorem, kde toto uskupení v době zahájení úderu je. Jestliže vyjdeme ze skutečnosti, že vyvrcholení protipřipravu bude soustředěno na prostory rozčlenění nepřátelských vojsk k útoku, tzn. do prostorů, vzdálených kolem 5 — 10 km od předního okraje naší obrany, pak k sjednání dotyku s rozbitým úderným uskupením nepřítele bude třeba překonat nejméně tuto vzdálenost. K ní pak bude nutné dále připočítat vzdálenost vojsk určených k úderu od našeho předního okraje.

Jedním z úkolů vojsk při úderu a současně prvním úkolem při vyražení vojsk před přední okraj bude zničit nepřátelské odpory v dotyku.

Z uvedeného lze vyvodit, že při posuzování vhodnosti vojsk k úderu před přední okraj bude třeba brát v úvahu zejména tato hlediska:

— možnost vojsk sjednat po protipřipravě co nejrychlejší dotyk s rozbitým úderným uskupením nepřítele a jeho zničení,

— schopnost vojsk vytvořit vhodnou údernou sestavu pro úder,

— schopnost vojsk získat převahu nad nepřátelskými jednotkami v bezprostředním dotyku.

Nejlepší podmínky k rychlému sjednání dotyku s rozbitým úderným uskupením nepřítele mají z hlediska vzdálenosti, jež je od nepřítele dělí, nesporně prvosledové prapory svazků prvního sledu.

Poněvadž úder před přední okraj je útočnou činností, bude se řídit normami útoku. To znamená, že z obranných šířek musí dotykové rotu a prapory přejít na zhruba poloviční. Učiní tak ještě před vyražením k úderu před přední okraj nebo po jeho zahájení.

K posouzení vhodnosti a především reálnosti (možnosti uskutečnění) toho nebo onoho způsobu zaujetí sestavy k úderu dotykovými rotami a prapory bude účelné zkoumat každý způsob postupně z jednotlivých uvedených hledisek. Teprve v konečném závěru posoudit vhodnost rozehraného způsobu zaujetí sestavy jako celku.

Při zaujímání útočné sestavy do vyražení k úderu půjde u rot a praporů v dotyku o rokádní pohyb.

Rokádní pohyb a dále také vydání či upřesnění úkolů vojskům na základě výsledků protipřiprav si vyžádá čas. Je třeba totiž počítat u praporu s rokádním pohybem pěšky na vzdálenost 2 km i více (prapor má v obraně 5 km, v útoku 2 km), což si vyžádá jen u praporu 30 minut.

Poněvadž nelze počítat s tím, že obrana na předním okraji dovolí přímo rokádní pohyb u rot a praporů v dotyku (nebudou zákopy, jimiž by se vojska mohla přeskupit) a přeskupení by se dělo pod přímými palbami nepřítele, zvětší se tato doba nejméně o dalších 30 — 60 minut. Jsou nutné k tomu, aby se vojska nejdříve stáhla 1 — 2 km (často však v závislosti na terénu i více) za nejbližší terénní vlnu směrem dozadu a po rokádním přesunu na stanovený směr pak musí postoupit stejnou vzdálenost dopředu.

Dalších minimálně 15 minut je třeba počítat na upřesnění úkolu pro stupně prapor až družstvo. To znamená, že prapory v dotyku po skončení protipřiprav

a obdržení úkolu nevyrazí dříve než za 75 minut.

K tomuto času bude třeba dále připočítat ještě čas, nutný na přísun obrněných transportérů k četám a rotám a na nasazení vojsk.

Jestliže úder povedou nejméně dva pluky, pak poroste jednak čas na přesun (pluk za útoku má šířku 5 km, v obraně 10 km) a jednak i čas na upřesnění úkolů (přibývá další stupeň velení). To způsobí, že poroste i doba mezi ukončením protipřiprav a zahájením úderu.

K určitému zkrácení této doby by nesporně přispělo, jestliže by s přeskupováním rot a praporů v dotyku bylo započato již v průběhu protipřiprav nebo současně s jejím zahájením. Vzhledem k počtu cílů a množství palebných prostředků k protipřipravě počítáme, že její vyvrcholení, jehož se zúčastní i dělostřelectvo, bude trvat kolem 30 minut. I když by této doby bylo zcela využito pro přeskupení, bude třeba počítat s tím, že upřesnění úkolů, přísun obrněných transportérů, nasazení vojsk a nepochybně i určitá část přeskupování vojsk bude probíhat až po jejím ukončení.

Tento rozbor plně potvrzuje závěr, že ani dotykové prapory nevytvářejí podmínky k úderu před přední okraj „ihned“ či „vzápětí“ po protipřipravě. Tím také padá výhoda prvosledových praporů před prapory v druhém sledu pluků či divizí, spočívající ve zdánlivé možnosti rychlého a bezprostředního využití výsledků protipřiprav.

Současně s tím vystupuje požadavek zabránit protipřipravou rozbitému údernému uskupení nepříteli v tom, aby čas do sjednání dotyku s vojsky využil k jakýmkoliv opatřením k obnovení bojeschopnosti.

Toho lze dosáhnout tím, že na rozbitá vojska nepříteli řídíme krátké palebné přepady dělostřelectva, případně údery letectva v určitém časovém rozmezí (po 15 až 20 minutách). Tuto činnost letectva i dělostřelectva lze ovšem již počítat k zabezpečení či podpoře úderu.

Proti přeskupování rot a praporů v dotyku hovoří dále to, že bude velmi obtížné až nemožné utajit před nepřítelem v dotyku přeskupování prvosledových praporů. To může mít za následek, že směr úderu před přední okraj, ani jeho síla a čas zahájení nebudou pro nepříteli překvapivými. Nepřítel pak bude mít možnost učinit včas opatření k ztížení nebo zmaření připravovaného úderu před přední okraj.

S otázkou přeskupování prvosledových praporů souvisí i to, že přeskupující se dotykové rot a prapory musí ponechat

část (podle síly nepříteli v dotyku s nimi) svých sil a prostředků v opěrných bodech a rájonech. Úkolem těchto sil bude jednak znemožnit svými palbami nepříteli v dotyku vedení paleb na přeskupující se naše síly a jednak vázat nepříteli v jeho dosavadních prostorech. Jinak může totiž nepřítel buď využít oslabení odporů před sebou k jejich zničení a případně k zlepšení svého předního okraje nebo přeskupit své síly a prostředky proti směru, kde se soustřeďují naše vojska k úderu před přední okraj a zmařit jeho zahájení. Je vůbec otázkou, zda při ponechání potřebné části sil a prostředků v původních obranných prostorech by se podařilo získat na směr úderu potřebnou převahu sil a prostředků z dotykových praporů.

Proti tomu, aby k úderu před přední okraj bylo použito dotykových praporů, hovoří i jeho cíl. Poněvadž přechod z úderu do útoku bude výjimkou a ani zlepšení předního okraje obrany nemusí být vždy cílem úderu, nebude ani žádoucí, aby úder před přední okraj zahajovaly rot a prapory v dotyku, které nesporně do svazku prvního sledu patří.

Nevhodnost jejich použití je dána tím, že zůstane-li i po úderu průběh předního okraje nezměněn, bylo by krajně neúčelné ba přímo škodlivé použít k němu dotykové rot a prapory, které mají zaujatou obranu a organizován palebný systém.

V případě, že rot a prapory v dotyku opustí své prostory (opěrné body čet a rot a obranné rájony praporů), prozrazují totiž plně jednak sílu a rozmístění jednotlivých odporů a jednak opětne zaujímání obrany po splnění cíle úderu vyžaduje čas. Kromě toho by vojska své původní prostory zaujímal pod nepřátelskými palbami nebo alespoň pod pozorováním. To jim pochopitelně ztíží jejich činnost a zejména poskytne nepříteli dostatek možností k upřesnění jednotlivých našich odporů a zbraní. Současně bude účelnější, aby během celého úderu byla intenzivně budována obrana na předním okraji.

Proti tomu, aby úder zahajovaly rot a prapory v dotyku hovoří konečně i eventuelní možnost neúspěchu úderu před přední okraj. Jaderné zbraně v rukou nepříteli mohou totiž zvrátit všechny naše předpoklady a kalkulace. V takovém případě pak je nanejvýš žádoucí, aby vojska v dotyku byla schopna plnit okamžitě obranné úkoly.

Všechny tyto skutečnosti dostatečně ukazují, že zaujmout potřebnou sestavu k zahájení úderu před přední okraj prapory v dotyku je spojeno s takovými potížemi, že je to naprosto nereálné.

Druhý způsob zaujetí potřebných šířek je možný tvořením sestavy z praporů v dotyku po zahájení úderu před přední okraj. I když řada nedostatků z prvního způsobu (přeskupení do zahájení úderu) potrvá, přesto budou určité odlišnosti.

Roty a prapory v dotyku budou vyrážet k úderu většinou pěšky (obrněné transportéry zaujímají palebná postavení v hloubce opěrných bodů rot a čet — viz Vševojsk-1-1, čl. 175) ze svých opěrných bodů čet a rot a obranných rajónů praporů. **Teprve v průběhu postupu k protipřípravě rozbitému hlavnímu uskupení nepříteli, přisunovanému k útoku z chodu, budou nasedat na obrněné transportéry a zužovat svou sestavu na potřebnou šířku.** V tomto případě časové kalkulace spojené s přeskupováním odpadají a je třeba počítat jen s časem, nutným na upřesnění úkolu a nasednutí vojsk na obrněné transportéry. **Plně však zůstávají v platnosti ostatní nedostatky a důvody, hovořící proti tomu, aby k úderu před přední okraj bylo použito rot a praporů v dotyku.**

☆

Vševojsk-1-1, čl. 444 a Operační směrnice GŠ/OS, část 3, str. 5 hovoří o tom, že se k úderu před přední okraj používá svazků (jejich částí) prvních sledů. Jestliže to nemohou být prvosledové prapory, je účelné hledat k tomu potřebné síly za nimi, tzn. v **druhých sledech pluků a zejména divizí.**

Již druhé sledy pluků, zejména však divizí jsou rozmístěny mimo nepřátelské pozorování i se svou bojovou technikou. Skutečnost, že jednotlivé **organizační celky jsou pohromadě, umožňuje rychlé a snadné vydání upřesňujících nařízení na všech stupních. Vojska jsou schopna provést skrytě a rychle (obrněné transportéry mají jednotky u sebe) i k úderu potřebné přeskupení na určitý směr.**

I v případě omezeného úderu, zejména mají-li svazky udržet obranná pásma, zůstává při úderu druhými sledy pluků a zejména divizí **palebný systém a rozmístění odporů v dotyku nepříteli utajeno nebo jejich odhalení alespoň ztíženo.** Prapory v dotyku se mohou plně věnovat jen obraně a doby trvání úderu mohou **využít k intenzivnímu budování obrany.**

Soustředěné rozmístění druhých sledů umožňuje vojskům, aby k úderu vyrážela v šířkách stanovených pro útok a **tím také dosáhla na daném směru potřebnou převahu. K tomu jim mohou pomoci i jed-**

Zvláště bude obtížné zahájení úderu. Je pravděpodobné, že dotykové rotý a prapory nebudou moci k úderu před přední okraj vůbec vyrazit. Je to dáno tím, že v přímém dotyku s nepřítelem ponecháváme jen nezbytné síly, které v podstatě odpovídají silám nepřítelů. **Poměr sil v dotyku v zájmových pásmech jednotlivých organizačních stupňů je tedy zhruba vyrovnan.**

Aby mohly jednotky vyrazit, musí získat nad nepřítelem převahu. Vlastními silami to získat nemohou a s pomocí nadřízeného, který plní úkoly v protipřípravě, to v celé šířce není možné. **Bude proto nutné šířku úderu před přední okraj před vyražením úměrně zúžit.** To ovšem znamená, že v žádném případě nelze počítat s tím, že úder mohou zahájit jednotky v dotyku, při čemž budou zužovat pásmo činnosti až po zahájení úderu.

Tyto úvahy ukazují, že není reálné počítat s tím, že úder před přední okraj mohou zahajovat prvosledové rotý a prapory svazků v dotyku.

notky v dotyku tím, že jejich útok zabezpečují podle potřeby i svými palbami a zejména tím, že budou ničit nepřátelské odpory v dotyku. Úder tak bude veden od samého začátku s potřebnou silou a tím i rychlostí. To mu umožní vyjít v krátké době do prostoru protipřípravou rozbitého úderného uskupení nepřítelů.

Poněvadž úder povedeme hodnotou nejméně dvou pluků, budou **základ uskupení vojsk pro úder tvořit druhosledové pluky svazků prvního sledu a druhosledové prapory pluků prvního sledu se mohou k úderu před přední okraj připojovat.** Jejich úkolem bude zabezpečovat především boky zasazených druhosledových pluků.

Má-li úder přerůst v útok nebo vylepšit dosavadní přední okraj, budou se podle hloubky úkolů k němu postupně přidávat vojska na předním okraji, případně i části armádních záloh či divizí (případně celé) druhého sledu vševojskové armády.

Jestliže cílem úderu bude jen vylepšení předního okraje, mohou se po skončení úderu stát dosavadní pluky druhého sledu prvními sledy a naopak původně prvosledové pluky vytvoří druhý sled divize.

K úderu použijeme především **tankové útvary, které mají nejlepší podmínky k rychlému a rozhodnému pronikání proti-**

přípravou rozbitými silami nepřítele a tím i k jejich ničení.

V některých případech dostane-li armáda vrtulníky, může být úder před předním okrajem sladen i s použitím **taktických vzdušných výsadků**, má-li úder přerůst v útok. Pak bude třeba upřesnit úkoly výsadků podle konkrétních výsledků protipřípravy, což si vyžádá též určitý čas.

Při plánování použití vzdušného výsadku musíme ovšem vytvořit reálné podmínky k tomu, aby nepřítel byl protipřípravou oslaben natolik, že nebude moci proti našemu vzdušnému výsadku včas a účinně zasáhnout a zničit ho dříve, než se spojí s útočícími vojsky.

K úplnosti rozboru možností použití k úderu před přední okrajem druholedových pluků svazků prvního sledu zhodnotíme ještě **časové možnosti zahájení úderu**. Vyjdeme při tom z těchto skutečností:

- úderné uskupení nepřítele bylo vyvrcholením protipřípravy zasaženo v prostoru rozčleňování do rotních a praporních proudů, tj. ve vzdálenosti 5 km i více od našeho předního okraje,

- pluky druhého sledu jsou rozmístěny v průměru 15 km od předního okraje naší obrany.

Druholedové pluky, tvořící základ úderného uskupení musí se tedy do sjednání dotyku s rozbitým úderným uskupením nepřítele přesunout k přednímu okraji a překonat vzdálenost od předního okraje až k rozbitému nepřátelskému údernému uskupení. Hlavní rozdíl mezi těmito dvěma částmi úderu před přední okraj bude v tom, že **první bude přesunem, druhá pak bojem s nepřátelskými jednotkami v dotyku**.

To se pochopitelně odrazí v tempu jejich plnění. Zatím co při přesunu k přednímu okraji bude průměrné tempo dosahovat kolem 15 — 20 km (terén může být rozrušen palbou a jadernými údery) postup nepřátelskými vojsky se může dít kolem 5 km/h. Bude to záviset na umlčení nepřátelských odporů v dotyku a jejich schopnosti klást odpor.

Vyjadřeno konkrétně to znamená, že **na přesun k přednímu okraji budou vojska potřebovat v průměru 40 — 60 minut, na bojovou činnost od navázání dotyku s rozbitým uskupením nepřítele dalších až 60 minut**.

K těmto dvěma časovým údajům připočteme ještě dobu, **nutnou na upřesnění úkolu alespoň na stupni prapor a níže a to nejméně 15 minut**. Přitom vycházím z toho, že úkoly na všech stupních byly vydány předem (v přípravném období) velitelům přímo v terénu a jde opravdu jen o jejich upřesnění. Velitelé pluků do-

stanou úkoly podle mapy, případně předjedou k jejich upřesnění na výhodnou pozorovatelnou blíže k přednímu okraji. Za zvlášť výhodné situace lze úkoly upřesňovat za postupu k nepřátelskému údernému uskupení.

Pluky druhého sledu potřebují tudíž od zahájení přesunu do sjednání dotyku s protipřípravou rozbitým uskupením nepřítele celkem 105 — 135 minut.

Není sporu o tom, že tuto dobu může nepřítel využít alespoň k částečnému obnovení bojeschopnosti a úspěch úderu před přední okraj může již v začátku ohrozit.

Budeme proto hledat způsoby, jak **zabránit nepříteli v obnovení bojeschopnosti a maximálně využít výsledků protipřípravy**.

Jsou dvě řešení:

- prodloužit trvání účinku protipřípravy,

- zkrátit dobu, která uplyne od ukončení vyvrcholení protipřípravy do navázání dotyku s rozbitým úderným uskupením nepřítele.

Prvního způsobu použijeme tehdy, nejsme-li schopni zkrátit dobu do navázání dotyku s nepřátelským uskupením. Půjde o krátké palebné přepady v určených časových intervalech. Při přiblížení vojsk k nepřátelskému údernému uskupení mohou **palebné přepady podle potřeby přerůst v palebné zabezpečení** (přípravu a podporu úderu).

Zkrátit dobu od ukončení protipřípravy do navázání dotyku s nepřátelským uskupením můžeme přesunutím vojsk a zahájením přesunu vojsk dříve, než vyvrcholí protipříprava.

Při tom musíme dbát na utajení. Tzn. přesunovat vojska s delším časovým předstihem před zahájením úderu po jednotkách (rotních až praporech) na široké frontě a tak, aby je nemohly zjistit prostředky nepřátelského průzkumu. Důraz přitom klademe na nepřátelské prostředky radiotechnického průzkumu. Jen výjimečně lze počítat s tím, že přesunutí bude možné na menší vzdálenost než 4 km od předního okraje naší obrany. Tím se celková doba zkrátí o 30 — 40 minut (přesun 10 km) tj. na 80 až 105 minut.

Zahájení přesunu vojsk před ukončením protipřípravy se bude od přesunování lišit tím, kdy a jak se jedno či druhé uskuteční. Zatímco přesunování potrvá delší dobu (několik hodin) před vyvrcholením protipřípravy po jednotkách na široké frontě, bude v tomto případě přesun zahájen současně s vyvrcholením protipřípravy, nebo v jeho průběhu anebo těs-

ně před ním. Cílem přitom bude přiblížit vojska maximálně k přednímu okraji obrany do ukončení protipřiprav. Lze předpokládat, že to bude až za prvosledové prapory (2 km od předního okraje). Odtud pak po upřesnění úkolu na základě vyhodnocení protipřiprav vyrazí určená vojska současně k úderu.

Celková doba se tak zkrátí o dalších 5 — 10 minut, tzn. na 70 až 100 minut.

Ukazuje se proto nutné, plánovat i v tomto případě k „živení“ ničících účinků protipřiprav krátké ničivé přepady dělostřelectva, případně letectva.

Z úvah vyplývá, že úder před přední okraj povedou především druhosledové pluky svazků prvního sledu, dále lze předpokládat, že nebudou-li tyto jednotky před-sunuty do zahájení vyvrcholení protipřiprav, proběhne alespoň část jejich přesunu v jeho průběhu. Poněvadž s vyražením vojsk před přední okraj obrany je třeba počítat zpravidla až po upřesnění

úkolů na základě výsledků protipřiprav, sjednají vojska k úderu dotyk s protipřipravou rozbitým úderným uskupením nepřítele nejdříve asi za 70 minut po ukončení vyvrcholení protipřiprav. To vyžaduje řídit na rozbitého nepřítele krátké palebné přepady a tak mu znemožnit obnovování bojeschopnosti. Při přiblížení vojsk k rozbitému uskupení nepřítele mohou palebné přepady podle potřeby přerůst v palebné zabezpečení úderu.

V dané situaci bude vhodné druhosledových pluků prvního sledu (kromě zabezpečování boků hlavních sil) použít k průzkumu bojem, nebo jako před-sunutých odřadů. Tím lze dosáhnout bezprostřednějšího využití jaderných úderů a též vytvořit podmínky ke zvýšení tempa hlavních sil při postupu k rozbitému údernému uskupení nepřítele.

V případě před-sunutí hlavních sil tato možnost použití druhosledových praporů pluků prvního sledu padá.



Průběh úderu před přední okraj se bude řídit zásadami platnými pro útok a proto se jím nebude zabývat. Považují za nutné jen zdůraznit, že důležité prostory nebo čáry, jichž je během úderu před přední okraj dosaženo, se opevňují.

Podle zámyslu, situace a potřeby může být na nich v dalším organizováno zabezpečovací pásma či před-sunuté postavení, případně i nový přední okraj obrany.

Jestliže obranná pásma svazků, včetně předního okraje, zůstávají nezměněna, upřesňují se vojskům na základě zjištěných směrů nepřátelského útoku (podle přesunů nepřátelských vojsk a terénu) úkoly. Důraz přitom klademe na manévr palbou a vojsky, zvyšujeme hustotu zátarasů a zdokonalujeme ženijní úpravu zejména na

těch směrech, kde hodlá nepřítel vést hlavní úder.

Vojska, která vedla úder před přední okraj, jsou v případě, že přední okraj se nemění, **postupně vyváděna z boje a zaujímají svá místa v hloubce bojové sestavy.** Část jejich sil může být určena jako před-sunuté odřady k boji v zabezpečovacím pásmu nebo v před-sunutém postavení, abychom využili úspěchu protiúderu.

Prostory rozmístění vojsk vyvedených po protiúderu do hloubky bojové sestavy, stejně tak i prostory bojového rozmístění raket, palebná postavení dělostřelectva, velitelská stanoviště a prostory rozmístění záloh se budou proti původním měnit. Bude tomu tak proto, že původní byly pravděpodobně předchozí činností prozrazeny.